

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-
педагогічної роботи

професор В. Д. Марковський

“___” серпня 2020 року

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Навчальний рік 2020 - 2021

галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»
(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»
(шифр і назва спеціальності)

курс перший

Силабус навчальної дисципліни
затверджено на засіданні кафедри
української мови, основ психології та
педагогіки

Протокол від
“31” серпня 2020 року № 14

Завідувач кафедри

(підпис)

проф. Фоміна Л.В.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
проблем загальної та передфахової підготовки

Протокол від
“___” _____ 2020 року № ___

Голова методичною комісією ХНМУ з
проблем гуманітарної та соціально-
економічної підготовки

_____ проф. Вовк О. Ю.
(підпис) (прізвище та ініціали)

“___” _____ 2020 року

“31” серпня 2020 року

1. Дані про викладача, що викладає дисципліну

Прізвище, ім'я по батькові викладача	кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови, основ психології та педагогіки Фоміна Людмила Володимирівна
Контактний тел.	(057) 707-72-30
E-mail:	fomina_ukr_lang@ukr.net
Розклад занять	Відповідно до розкладу навчального відділу
Консультації	Четвер 10.00-15.00, ауд. кафедри української мови, основ психології та педагогіки
Онлайн консультації	Понеділок 10.00-15.00

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність викладача вищої школи» складено відповідно до тимчасового Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) фахівців другого (магістерського) рівня, галузі знань 01 – «Освіта / педагогіка», спеціальності – 011 «Освітні, педагогічні науки».

Опис навчальної дисципліни (анотація). Педагогічна майстерність – один з найголовніших і найважливіших компонентів підготовки сучасного викладача вищої школи. До компонентів педагогічної майстерності належать знання методологічних засад побудови процесу педагогічної взаємодії, гуманізації і демократизації навчання, вміння проєктувати й організувати систему педагогічного впливу на колектив та особистість, установлювати педагогічно доцільні стосунки з усіма учасниками педагогічного процесу, вирішувати конфлікти й складні психологічні стани суспільства, запобігати професійному вигоранню, моделювати технології педагогічної взаємодії в системі «викладач-студент». Серед інших важливих елементів педагогічної майстерності назвемо формування педагогічної культури викладача на засадах мовленнєвої вправності, високої моральності, етики та естетики педагогічної праці, тактовності. Фахова компетентність у поєднанні з психолого-педагогічними знаннями, вміннями та навичками мають забезпечити високий рівень організаційної, методичної, наукової діяльності викладача вищої школи. Назване зумовлює актуальність викладання дисципліни «Педагогічна майстерність викладача вищої школи» для фахівців другого (магістерського) рівня, галузі знань 01 – «Освіта / педагогіка», спеціальності – 011 «Освітні, педагогічні науки».

Силабус упорядковано із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації навчального процесу вищої освіти.

Предметом вивчення курсу є сукупність якостей особистості, які забезпечують високий рівень самоорганізації професійної діяльності педагога.

Міждисциплінарні зв'язки. Педагогічна практика має зв'язки з такими дисциплінами, як «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Стилістика ділового мовлення та редагування», «Професійна етика вищої школи», «Педагогічне спілкування та риторика», «Комунікація у професійній діяльності».

Навчальна дисципліна належить до обов'язкових дисциплін.

Пререквізити. Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння теорії організації навчального процесу, особливостей укладання та оформлення навчально-методичної та звітної документації, морально-етичних і психолого-педагогічних принципів діяльності викладача вищої школи.

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні фахових дисциплін. Компетентності, набуті під час вивчення дисципліни «Педагогічна майстерність викладача вищої школи», забезпечують створення умов для накопичення досвіду оптимального поєднання базової освіти з навчанням мистецтва викладання і застосовуються під час виконання своїх професійних обов'язків: проведення навчальних занять різного типу (у т. ч. з використанням інноваційних методів і засобів навчання), консультацій, приймання іспитів та заліків, організація майстер-класів та інші види педагогічної взаємодії.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є: забезпечення умов формування у магістрів теоретичних знань, практичних умінь та навичок педагогічної майстерності, професійної компетентності, вдосконалення індивідуального стилю педагогічної діяльності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є: вивчення основ педагогічної майстерності, педагогічної культури та педагогічної техніки викладача та її складових; формування вмінь та навичок педагогічної техніки; застосування передового педагогічного досвіду; формування професійних компетентностей та якостей майбутнього викладача; формування основ самоосвіти й самовдосконалення викладача.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей:**

–*інтегральна:*

здатність вирішувати типові та складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у професійній педагогічній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, педагогічних, психологічних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовуючи, до фахової аудиторії;

– *загальні:*

Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність вчитися і бути сучасно навченим; здатність до адаптації та дії у новій ситуації; здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово, здатність спілкуватися другою мовою; здатність до вибору стратегії спілкування, здатність працювати в команді.

–*спеціальні (фахові, предметні):*

Здатність застосовувати знання у вирішенні складних педагогічних ситуацій; здатність організовувати освітній процес, використовуючи адекватні методи, засоби та прийоми професійної підготовки; обґрунтування вибору методів, форм та засобів організації освітнього процесу; здатність забезпечувати високий рівень педагогічної майстерності та педагогічної культури; здатність забезпечувати методіку викладання дисциплін у вищій школі.

Також вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти *соціальних навичок (soft skills):* комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проектів, ажурна пилка), конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи), тайм-менеджмент (реалізується через: метод проектів, робота в групах, тренінги), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів, метод самопрезентації).

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей»:

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність					
Здатність вирішувати типові та складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у професійній педагогічній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, педагогічних, психологічних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовуючи, до фахової аудиторії					
Загальні компетентності					
1	Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько-свідомо	Свої соціальні та громадянські права та обов'язки	Формувати свою громадянську свідомість, вміння діяти відповідно до неї	Здатність донести свою громадську та соціальну позицію	Нести відповідати за свою громадянську позицію та діяльність
2	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях	Методи реалізації знань у вирішенні практичних питань	Вміти використовувати фахові знання для вирішення практичних ситуацій	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності	Нести відповідальність за своєчасність прийнятих рішень
3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність вчитися і бути сучасно навченим	Знати сучасні тенденції розвитку освіти та аналізувати їх	Вміти проводити аналіз професійної інформації, приймати обґрунтовані рішення, набувати сучасні знання	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань
4	Здатність до адаптації та дії у новій ситуації	Елементи виробничої та соціальної адаптації; фактори успішної адаптації до нового середовища	Формувати ефективну стратегію особистісної адаптації до нових умов	Взаємодіяти з широким колом осіб (колеги, керівництво, фахівці з інших галузей) при виникненні нових ситуацій з елементами непередбачуваності	Нести відповідальність за прийняття рішень

5	Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово, здатність спілкуватися другою мовою	Досконалі знання рідної мови та базові знання іноземної мови	Застосовувати знання рідної мови, як усно так і письмово, вміти спілкуватися іноземною мовою	Використовувати при фаховому та діловому спілкуванні та при підготовці документів рідну мову. Використовувати іноземну мову у професійній діяльності	Нести відповідальність за вільне володіння рідною мовою, за розвиток професійних знань.
6	Здатність до вибору стратегії спілкування, здатність працювати в команді	Тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки.	Обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи	Використовувати стратегії спілкування та навички міжособистісної взаємодії	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації
Спеціальні (фахові, предметні)					
1	Здатність застосовувати знання у вирішенні складних педагогічних ситуацій	Сутність психологічного процесу; особливості форм, методів і засобів організації соціально-психологічної допомоги	Використовувати на практиці фахові знання для рішення складних психологічних ситуацій; створювати емоційно-позитивний клімат при виконанні професійних завдань	Встановлювати доцільні відносини між суб'єктами професійно-педагогічної діяльності	Нести відповідальність за грамотність та своєчасність у прийнятті рішень щодо планування та організації соціально-психологічної допомоги
2	Здатність організувати освітній процес, використовуючи адекватні методи, засоби та прийоми професійної підготовки; обґрунтування вибору методів, форм та засобів організації освітнього процесу	<ul style="list-style-type: none"> • специфіку планування та організації освітнього процесу в умовах ЗВО; • сутність освітнього процесу; • особливості форм, методів і засобів організації освітнього процесу; • організацію та контроль самостійної роботи студентів; • види і форми контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів у ЗВО 	<ul style="list-style-type: none"> • Характеризувати організаційні форми навчання у ЗВО, засоби правильного використання у навчальному процесі; • визначити методи професійного навчання, які є адекватними щодо рівня здобувачів освіти 	Організувати і освітній процес у ЗВО	Брати на себе відповідальність за обрані методи, засоби та прийоми професійного навчання у ЗВО

3	Здатність забезпечувати методику викладання дисциплін у вищій школі	<ul style="list-style-type: none"> ▪ особливості методики викладання соціально-гуманітарних, фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін; ▪ специфіку застосування новітніх освітніх технологій у вищій школі; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ оптимально поєднувати загальнодидактичні методи, прийоми і засоби навчання, які застосовуються для організації освітнього процесу; ▪ володіти методиками викладання соціально-гуманітарних, фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін; ▪ аналізувати та впроваджувати у власну діяльність теоретично обґрунтовані положення найсучаснішого педагогічного досвіду 	Демонструвати методику викладання дисциплін, враховуючи їх специфіку	Нести відповідальність за якість методики викладання дисциплін у вищих навчальних закладах
---	---	---	---	--	--

4	Здатність забезпечувати високий рівень педагогічної майстерності та педагогічної культури	основи педагогічної майстерності, педагогічної культури та педагогічної техніки викладача та її складових; сутність педагогічної техніки, її компоненти (техніка мови, рухи, спілкування, психотехніка); сутність педагогічної етики ; сутність іміджу викладача; вимоги до особистості сучасного викладача	<ul style="list-style-type: none"> • визначати основні категорії педагогічної майстерності; • володіти основними елементами педагогічної техніки та мовленнєвою культурою; • обирати оптимальний стиль взаємовідносин зі студентами; • володіти визначати напрями і складати програму самовдосконалення педагогічної майстерності; • використовуват и у своїй професійній діяльності передовий педагогічний досвід; • володіти риторичною, ораторською майстерністю; • володіти засобами побудови власного іміджу; <ul style="list-style-type: none"> ▪ творчо підходити до вирішення педагогічних проблем 	Демонструват и педагогічну майстерність та високий рівень педагогічної культури	Нести відповідальність за якість педагогічної майстерності в освітній діяльності
---	---	---	---	---	--

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі **результати навчання**:

1. Застосовувати ефективні форми організації освітнього процесу на різних етапах його реалізації

2. Розуміти місце дисципліни в системі підготовки фахівця та її взаємозв'язки з іншими галузями знань і навчальними дисциплінами.

3. Знати і розуміти специфіку професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи.

4. Вміння та навички проводити критичний аналіз різних інформаційних джерел конкретних освітніх, наукових та професійних текстів в сфері обраної спеціальності, виявляти теоретичні та практичні проблеми, а також дискусійні

питання в сфері конкретних освітніх, наукових та професійних проблем педагогічних наук, виявляти, ставити та вирішувати наукові задачі та проблеми.

5. Знати, розуміти та використовувати форми, методи і засоби навчання, нові педагогічні та інформаційно-комунікаційні технології.

6. Продемонструвати фундаментальні знання в галузі педагогіки.

7. Знати, розуміти та використовувати стратегії подолання та попередження конфліктних ситуацій.

8. Знати і застосовувати мовні знання для ефективного спілкування з проблем педагогіки вищої школи.

9. Знати основні правил академічної доброчесності та наслідки порушення академічної доброчесності.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 години, 4 кредити ЄКТС.

Розділ дисципліни 1. Теоретичні засади педагогічної майстерності

викладача вищої школи

Тема 1. Сутність педагогічної діяльності викладача вищої медичної школи та його майстерність у професійній діяльності

Особливості педагогічної діяльності. Функції викладача закладу вищої освіти. Генезис поняття «педагогічна майстерність» в світовій та вітчизняній педагогіці.

Структура педагогічної майстерності. Професійно важливі якості викладача. Вимоги до особистості сучасного викладача.

Тема 2. Складові педагогічної майстерності

Професійна компетентність: загальні і професійні знання, вміння та навички. Педагогічні здібності викладача. Педагогічна творчість. Сутність поняття «педагогічна техніка».

Тема 3. Педагогічна техніка та її компоненти

Компоненти педагогічної техніки викладача ЗВО. Внутрішня та зовнішня техніка викладача вербальні (мовні) та невербальні (міміка, пантоміміка, візуальний контакт, тактильна комунікація)

Культура і техніка педагогічного спілкування; технічні показники виразного мовлення: дихання, голос, дикція (вимова), інтонація (тон), темп.

Акторські здібності. Артистизм викладача.

Соціально-перцептивна техніка. Педагогічний вплив як основа педагогічної взаємодії, контакт з аудиторією. Внутрішня техніка викладача, як здатність володіти собою: психологічне налаштування емоційна саморегуляція аутогенне тренування; самоволодіння; саморегуляція, самопрезентація, витримка.

Розділ дисципліни 2. Педагогічна культура викладача

Тема 4. Педагогічна культура і техніка мови

Сутність та структура педагогічної культури. Духовність сучасного викладача.

Педагогічні почуття та мотиви. Педагогічні переконання та ціннісні

орієнтації.

Культура спілкування та педагогічний такт. Інтелігентність як характерна риса педагога ХХІ сторіччя. Етична компетентність викладача.

Тема 5. Імідж викладача вищої школи

Поняття про імідж у світовій і вітчизняній психології і педагогіці. Педагогічний імідж у професійній діяльності викладача. Особистісний бренд. Складові іміджу. Соціально-психологічний портрет викладача: авторитет, репутація, престиж, імідж, статус. Принципи та технології утворення позитивного іміджу. Механізми формування особистісного іміджу викладача. Імідж викладача медичних університетів.

Тема 6. Основи психотехніки

Педагогічні аспекти саморегуляції психічного та фізичного стану.

Уміння керувати своїм станом як професійне вміння викладача-медика закладу вищої освіти.

Характеристика методів саморегуляції викладача закладів вищої медичної освіти.

Тема 7. Лекторська майстерність викладача закладу вищої освіти

Методичні аспекти викладання лекційного матеріалу. Психологічні особливості діяльності викладача під час читання лекції. Взаємодія викладача з аудиторією.

Методика проведення лекцій в медичних ЗВО.

Лекції майстер-клас.

Тема 8. Самоосвіта і самовдосконалення викладача вищої школи

Напрями педагогічного вдосконалення та самовдосконалення викладача медичних ЗВО.

Психолого-педагогічна самоосвіта. Напрями самоосвітньої діяльності.

Форми самоосвіти: друга вища освіта, перекваліфікація, написання та захист дисертацій, вивчення педагогічного досвіду, участь у тренінгах тощо.

Самопізнання, самореалізація, самопрезентація.

Творче використання світових педагогічних ідей.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Напрямок підготовки <u>01 «Освіта / педагогіка»</u>	Нормативна
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: 011 <u>«Освітні педагогічні науки»</u>	Рік підготовки:
		1-й
Годин для заочної форми навчання: аудиторних – 14 самостійної роботи студента – 106	Освітньо-кваліфікаційний рівень - магістр	Семестр
		2-й
		Лекції
		4 год.
		Практичні, семінарські
		10 год.
		Лабораторні
		0 год.
Самостійна робота		
106 год.		
Індивідуальні завдання:		
0 год.		
Вид контролю: іспит		

3. Структура навчальної дисципліни

Назви видів роботи	Кількість годин					
	Форма навчання (денна або вечірня)					
	усього	У тому числі				
лек		пр	лаб	інд	срс	
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1. Теоретичні засади педагогічної майстерності викладача вищої школи						
Тема 1. Сутність педагогічної діяльності викладача вищої медичної школи та його майстерність у професійній діяльності	15	1	1	-	-	13
Тема 2. Складові педагогічної майстерності	15	1	1	-	-	13
Тема 3. Педагогічна техніка та її компоненти	16	-	2	-	-	14
Разом за розділом 1	46	2	4	-	-	40
Розділ дисципліни 2. Педагогічна культура викладача						
Тема 4. Педагогічна культура і техніка мови	15	1	1	-	-	13
Тема 5. Імідж викладача вищої школи	15	1	1	-	-	13
Тема 6. Основи психотехніки	14	-	1	-	-	13
Тема 7. Лекторська майстерність викладача закладу вищої освіти	14	-	1	-	-	13
Тема 8. Самоосвіта і самовдосконалення викладача вищої школи	16	-	2	-	-	14
Разом за розділом 2	74	2	6	-	-	66
Усього годин по дисципліні	120	4	10	-	-	106

4. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність педагогічної діяльності викладача вищої медичної школи та його майстерність у професійній діяльності	1
2	Складові педагогічної майстерності	1
3	Педагогічна культура і техніка мови	1
4	Імідж викладача вищої школи	1
Усього годин		4

5. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність педагогічної діяльності викладача вищої медичної школи та його майстерність у професійній діяльності	1
2	Складові педагогічної майстерності	1
3	Педагогічна техніка та її компоненти	2
4	Педагогічна культура і техніка мови	1
5	Імідж викладача вищої школи	1
6	Основи психотехніки	1
7	Лекторська майстерність викладача закладу вищої освіти	1
8	Самоосвіта і самовдосконалення викладача вищої школи	2
Усього годин		10

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва видів роботи	Кількість годин
1.	Сутність педагогічної діяльності викладача вищої медичної школи та його майстерність у професійній діяльності Опрацювання наукової та навчально-методичної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	13
2.	Складові педагогічної майстерності Складання структурно-логічної схеми, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	13
3.	Педагогічна техніка та її компоненти Створення мультимедійної презентації (тема узгоджується з викладачем), складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	14
4.	Педагогічна культура і техніка мови Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми,	13

	виконання вправ	
5.	Імідж викладача вищої школи Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів (есе)	13
6.	Основи психотехніки Виконання практичних завдань, підготовка рефератів	13
7.	Лекторська майстерність викладача закладу вищої освіти Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	13
8.	Самоосвіта і самовдосконалення викладача вищої школи Складання особистої програми самовиховання, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	14
Усього годин		106

9. Завдання для самостійної роботи

Підготовка до практичних занять. Опрацювання матеріалу за опорним конспектом. Робота з допоміжною літературою. Пошукова та аналітична робота.

10. Політика викладача (кафедри) Академічні очікування від студентів/-ок

Вимоги до курсу

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час **лекційного заняття** студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію

під впливом доказів,

- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,

- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;

- пити безалкогольні напої;

- фотографувати слайди презентацій;

- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);

- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;

- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;

- грати в азартні ігри;

- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);

- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Плагіат та академічна доброчесність

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

11. Методи навчання

Вербальні (лекція, бесіда);
 наочні (ілюстрація);
 практичні (самостійна робота, кейс-метод, мозковий штурм, робота в парах, робота в групах, тестові завдання).

12. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовується поточний та підсумковий семестровий контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування, тестування, бесіди студентів із заздалегідь визначених питань, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Задля оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти пропонується альтернативний варіант (*за вибором*): традиційні види завдань: написання контрольної роботи, реферату або творчі види: підготовка мультимедійної презентації, опрацювання навчальної літератури (складання анотації, рецензування, цитування, тези першоджерел, доповнення лекцій).

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Він проводиться в усній. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 200 балів, мінімальна – 120 балів.

13. Форма оцінювання знань студентів

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є іспит.

13.1 Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

Оцінювання студентів проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу у ХНМУ».

Поточна навчальна діяльність студентів (далі – ПНД) контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння студентами кожної теми дисципліни та виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД

викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ.

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються іспитом)

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

13.2 Іспит

Іспит – проводиться екзаменаторами, затвердженими наказом ректора університету у терміни, які визначені екзаменаційною сесією відповідно до графіку навчального процесу.

Допуск до іспиту визначається у балах $\min - 70$, $\max - 120$, при відсутності пропусків аудиторних занять та незадовільних оцінок. Пропуски аудиторних занять та оцінки «незадовільно» повинні бути відпрацьовані в обов'язковому порядку. Іспит оцінюється від 50 до – 80 балів. Оцінка з дисципліни – є сума балів за ПНД та іспиту від $\min - 120$ до $\max - 200$ і відповідає національній шкалі та шкалі ECTS.

Іспит з дисципліни або її частини – це процес, протягом якого перевіряються отримані за курс (семестр):

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетенції – вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у

вирішенні практичних завдань.

Критерії оцінювання практичних навичок

Кількість навичок	«5»	«4»	«3»	Відповідь за білетами практичної частини	За кожну практичну навичку студент одержує від 5 до 8 балів, що відповідає: «5» - 8 балів; «4» - 6,5 балів; «3» - 5 балів.
1	8	6,5	5		
2	8	6,5	5		
3	8	6,5	5		
4	8	6,5	5		
5	8	6,5	5		
	40	32,5	25		

Оцінювання теоретичних знань за складеними на кафедрі білетами, які включають усі теми дисципліни.

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ЄCTS

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄCTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

14. Методичне забезпечення

1. Програма навчальної дисципліни.
2. Силабус навчальної дисципліни.
3. Плани самостійної роботи студентів.
4. Методичні розробки для викладача.
5. Методичні вказівки до практичних занять для студентів.
6. Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів.
7. Питання та завдання до контролю засвоєння розділу.
8. Перелік питань до заліку.

15. Рекомендована література

Базова

1. Бабіч Л. В., Кондратенко Г. М. Основи педагогічної майстерності: Навчальний посібник для студентів педагогічних університетів. – Херсон : Айлант. 2002. – 81 с.
2. Гринева В. Н. Педагогическая культура преподавателя / В. Н. Гринева. – Х. : «Основа», – 2002. – 127 с.
3. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник / За ред. проф. І.В. Зайченка. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. – 484 с
4. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. – Х.: Вид-во НФаУ, 2009. – 140 с.
5. Ковальчук Л. Основи педагогічної майстерності: Навчальний посібник. Львів, 2007.
6. Марченко О.Г. Основи педагогічної майстерності. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 112 с.
7. Основи педагогічної майстерності: навчально-методичний посібник / Е.І.Федорчук, Т. І. Конькова, В. В.Федорчук, В. О.Заремба; За заг. ред. Е.І.Федорчук. – Кам'янець-Подільський: АБЕТКА, 2006. – С. 84.
8. Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи : підручник / О. М. Отич. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 208 с.
9. Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Криионос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. – 3-тє вид., допов. і переробл. – К.: С ПД Богданова А. МЛ, 2008. – 376 с.
10. Педагогічна майстерність : Хрестоматія: Навч. посіб. / Упоряд.: І. А.Зязюн, Н. Г.Базилевич, Т. Г.Дмитренко та ін.; За ред.. І. А.Зязюна. – К. : Вища школа, 2006.
11. Пихтіна Н. П. Основи педагогічної техніки [текст] : навч. посіб – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 316 с.
12. Теслюк В. М. Основи педагогічної майстерності викладача вищої школи: підручник. – К. : Видвництво Ліра-К, 2017. – 340 с.

Допоміжна

1. Вердіна С. В. Секрети педагогічної майстерності. Уроки для вчителя / Вердіна С.В., Панченко А.Г. – Х.: Вид. група «Основа», 2008. – 111 с.
2. Занина Л. В., Меньшикова Н. П. Основы педагогического мастерства. / Серия «Учебники, учебные пособия». – Ростов н/Д : Феникс, 2003. – 288 с.
3. Кучерявец В. Г. Основи педагогічної майстерності. Практикум. Навчально-методичний посібник для студентів філологічного факультету заочної форми навчання. – Ніжин : Редакційно-видавничий відділ НДПУ ім. М.Гоголя, 2002.
4. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід / Автор-упорядник О. І. Кіліченко. – ІваноФранківськ, 2012. – 206 с.
5. Приходько А. И. Основы педагогического мастерства : учеб.-метод. пособ. для студ. высш. учеб. завед. – Х. : Издатель Шуст А.И., 2001. – 88 с.

6. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: Підручник. – К. : Міленіум, 2006. – 344 с.

7. Федорчук В. В. Основи педагогічної майстерності. – Кам'янець-Подільський : Видавець Зволейко Д., 2008. – 140 с.

8. Шарипов Ф. В. Профессиональная компетентность преподавателя вуза // Высш. образование сегодня. - 2010. - № 1. - С. 72-77.

16. Інформаційні ресурси

1. <http://www.osvita.org.ua> – Освітній портал – все про освіту в Україні.

2. <http://nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.

3. <http://korolenko.kharkov.com> – сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка.

17. Перелік питань до іспиту

1. Поняття про педагогічну майстерність.
2. Витоки педагогічної майстерності.
3. Структура педагогічної майстерності.
4. Професійна компетентність викладача.
5. Структура професійної компетентності викладача.
6. Характеристика педагогічних здібностей.
7. Дидактичні вміння та навички викладача.
8. Організаторські здібності викладача.
9. Перцептивні здібності викладача.
10. Комунікативність викладача.
11. Педагогічна творчість викладача.
12. Гностичні уміння та навички викладача вищої школи.
13. Гуманістична спрямованість педагога.
14. Професійно важливі якості педагога.
15. Формування авторитету педагога.
16. Імідж викладача.
17. Основи психотехніки викладача ЗВО.
18. Основи педагогічної техніки викладача.
19. Сутність педагогічного спілкування.
20. Стили педагогічного спілкування.
21. Емпатія у педагогічній діяльності.
22. Правила педагогічного спілкування.
23. Мовленнєва культура викладача.
24. Педагогічний такт.
25. Експресія у педагогічній діяльності.
26. Авторські методики викладання.
27. Педагогічна культура викладача.
28. Індивідуальний стиль діяльності викладача.
29. Шляхи самоосвіти педагога.
30. Шляхи запобігання професійному вигоранню особистості викладача вищої школи.
31. Напрями педагогічного вдосконалення та самовдосконалення викладача.